

SỔ TAY PHÁP LÝ

DÀNH CHO
DOANH NGHIỆP

“Quản lý nhân sự hiệu quả - Kiểm soát rủi ro
từ hợp đồng và Xử lý công nợ”

CDLAF là Công ty Luật có trụ sở tại Thành Phố Hồ Chí Minh. Chúng tôi có Đội ngũ Luật sư có nhiều năm kinh nghiệm, từng nắm giữ nhiều vị trí quan trọng trong các công ty Luật, Ngân hàng, Doanh nghiệp. CDLAF tư vấn nhiều lĩnh vực khác nhau từ Tài chính, Sản xuất, Cung ứng lao động, Bất động sản, Đầu tư, Tranh tụng và nhiều Dịch vụ pháp lý khác... Chúng tôi luôn nỗ lực để trở thành Người đồng hành đáng tin cậy trong suốt quá trình kinh doanh của Quý khách hàng.

Nhân sự của chúng tôi

Luật sư
Hoàng Thị Liên

Luật sư
Nguyễn Thị Hoà

Luật sư
Bùi Minh Hoàng

Luật sư
Kiều Thuỳ Linh

CV Pháp lý cao cấp
Nguyễn Hoàng
Hồng Ánh

Dịch vụ

Doanh nghiệp

Đầu tư

Tư vấn thường xuyên

Hợp đồng

Lao động

Các dịch vụ khác

LỜI NGỎ

*“Bất kỳ doanh nghiệp nào, khi thành lập, vận hành, quản lý đều phải dựa trên quy định của pháp luật. Bên cạnh đó, những kinh nghiệm, kỹ năng ứng dụng pháp luật là rất cần thiết. Với kinh nghiệm nhiều năm hoạt động trong lĩnh vực pháp luật, các Luật sư của CDLAF đã cho ra đời ấn phẩm cầm tay **SỔ TAY PHÁP LÝ DÀNH CHO DOANH NGHIỆP**. Chúng tôi hy vọng, Sản phẩm này sẽ hỗ trợ những vấn đề cơ bản, cần thiết nhất cho Quý Doanh nghiệp để có thể Quản lý nhân sự hiệu quả - Kiểm soát rủi ro từ hợp đồng và Xử lý công nợ”.*

NGƯỜI LAO ĐỘNG VÀ CÔNG CỤ QUẢN LÝ HIỆU QUẢ

Quản lý nhân sự bằng các công cụ biểu mẫu, quy trình, quy chế đã được chuẩn hóa theo quy định của pháp luật lao động là phương thức duy trì sự tuân thủ và kiểm soát rủi ro hiệu quả đối với Doanh nghiệp. Vậy, công cụ nào sẽ thực sự cần thiết đối với Doanh nghiệp, cùng CDLAF điểm qua các nội dung dưới đây:

01. Hợp đồng lao động

Hợp đồng lao động là công cụ ghi nhận đầy đủ các nội dung bắt buộc theo quy định pháp luật và các nội dung cần có để quy định trách nhiệm của người lao động tương ứng cho từng vị trí công việc. Đối với một số ngành nghề đặc biệt hoặc Người lao động nắm giữ thông tin quan trọng thì các điều khoản về thỏa thuận bảo mật thông tin, chống cạnh tranh, chống xung đột lợi ích là điều khoản cần được xây dựng kỹ lưỡng.

02. Nội quy lao động

Hiện tại, pháp luật lao động và Hợp đồng lao động không điều chỉnh hết tất cả các vấn đề phát sinh trong quá trình quản lý, sử dụng lao động. Trong đó, đặc biệt phải kể đến các hành vi vi phạm của Người lao động và doanh nghiệp không thể xử lý kỷ luật lao động đối với Người lao động nếu hành vi vi phạm đó không được quy định trong Nội quy lao động. Chính vì vậy, Nội quy lao động luôn là văn bản được các doanh nghiệp ưu tiên xây dựng để ràng buộc trách nhiệm của Người lao động và duy trì sự tuân thủ trong Doanh nghiệp.

03. Bộ văn bản liên quan đến xử lý kỷ luật Người lao động

- Biên bản ghi nhận hành vi vi phạm;
- Biên bản họp xử lý kỷ luật lao động;
- Quyết định xử lý kỷ luật lao động.

Theo quy định, việc xử lý kỷ luật lao động sẽ yêu cầu phải đúng về hình thức, trình tự xử lý và nội dung vi phạm. Trường hợp doanh nghiệp thiếu sót dẫn đến vi phạm về hình thức hoặc nội dung, doanh nghiệp sẽ phải đối mặt với thiệt hại về tiền lương cũng như bồi thường thêm cho NLĐ.

04. Bộ văn bản liên quan đến chấm dứt Hợp đồng lao động

- Thỏa thuận chấm dứt HĐ;
- Biên bản bàn giao công việc;
- Quyết định chấm dứt HĐLĐ.

Những văn bản này phát sinh trong trường hợp các bên đồng ý chấm dứt HĐLĐ. Để ghi nhận những quyền và nghĩa vụ của các bên khi chấm dứt HĐLĐ thì văn bản thỏa thuận chấm dứt và các văn bản về bàn giao, chấm dứt là cần thiết để tránh những thiệt hại do chủ quan.

05. Thỏa ước Lao động tập thể

Thỏa ước lao động tập thể là văn bản điều chỉnh chung về mối quan hệ lao động và tập trung về các lợi ích trên mức quy định của pháp luật mà doanh nghiệp sẽ áp dụng cho người lao động, không tập trung về điều chỉnh hành vi của người lao động, hay hiểu cách khác đây là văn bản ghi nhận chính sách phúc lợi của doanh nghiệp cho Người lao động.

Việc xây dựng chuẩn mực từ ban đầu cùng với đó là bảng hướng dẫn, quy trình áp dụng cho từng tình huống cụ thể sẽ giúp doanh nghiệp dễ dàng trong việc áp dụng khi phát sinh vấn đề pháp lý trên thực tế, cũng như tiết kiệm chi phí để xử lý phát sinh khi có tranh chấp xảy ra.

II

KIỂM SOÁT RỦI RO TỪ HỢP ĐỒNG VỚI KHÁCH HÀNG

Hợp đồng với khách hàng là công cụ tối quan trọng để đảm bảo quyền lợi của Doanh nghiệp trong hoạt động kinh doanh. Vậy, các điều khoản nào thường phát sinh rủi ro, tranh chấp gây ảnh hưởng đến quyền lợi của doanh nghiệp, CDLAF điếm qua các điều khoản dưới đây:

01. Mô tả về hàng hoá dịch vụ

Điều khoản này được hiểu chính là phần đối tượng của Hợp đồng hoặc Nội dung dịch vụ được ghi nhận tại những điều đầu tiên của Hợp đồng. Đây là điều khoản tưởng chừng nghe đơn giản, tuy nhiên việc mô tả không chính xác, thiếu sự rõ ràng hoặc không đầy đủ sẽ dẫn đến những tranh chấp trong quá trình thực hiện hợp đồng, nhận hàng hóa hay nghiệm thu kết quả dịch vụ.

Thực tế cho thấy, chỉ có sự rõ ràng, đầy đủ trong mô tả về hàng hóa, dịch vụ mới tạo ra được một cách hiểu chung nhất mà cả hai bên đang hướng đến khi thực hiện hợp đồng và loại trừ các tranh chấp về chất lượng hàng hóa, dịch vụ.

02. Tiến độ thực hiện hợp đồng

Tiến độ thực hiện hợp đồng đối với từng loại hợp đồng là thời hạn cung ứng dịch vụ, thời gian giao hàng, thời gian hoàn thành công trình xây dựng ..., cụ thể:

- Thời gian thực hiện sẽ cần được quy định rõ mốc bắt đầu và thời hạn kết thúc cho phép;
- Cần quy định về hành động pháp lý mà một bên được phép thực hiện khi chậm trễ tiến độ, phương thức gia hạn tiến độ thực hiện, cách thức ghi nhận sự chậm trễ tiến độ thực hiện là bởi các sự kiện bất khả kháng...;
- Cần xác định giới hạn cho thời gian chậm trễ là bao lâu, chế tài phạt vi phạm theo từng ngày chậm trễ, mức phạt vi phạm và trách nhiệm bồi thường thiệt hại phát sinh;
- Trách nhiệm của một bên cho các chi phí phát sinh từ sự chậm trễ, đặc biệt khi liên quan đến các hợp đồng mua bán hàng hoá thì chi phí lưu kho bãi, chi phí chờ đợi từ bên vận chuyển là một khoản chi phí lớn, nên cần ghi nhận rõ ràng trách nhiệm của một bên nếu chậm trễ thực hiện cung ứng dịch vụ, hàng hóa hay chậm trễ tiếp nhận.

03. Đơn phương chấm dứt Hợp đồng

Cơ sở của đơn phương chấm dứt hợp đồng:

Theo quy định của pháp luật thì quyền đơn phương chấm dứt hợp đồng trước thời hạn của một bên trong hợp đồng sẽ dựa trên:

- Khi một bên có hành vi vi phạm nghiêm trọng nghĩa vụ trong hợp đồng;
- Theo quy định của pháp luật;
- Các bên thỏa thuận các trường hợp là cơ sở để một bên có quyền đơn phương chấm dứt hợp đồng. Đây được xem là cơ sở rõ ràng nhất để một bên dựa vào để xác định có hay không phát sinh quyền đơn phương mà không phải chứng minh hành vi vi phạm của bên kia có đang bị xem là vi phạm nghiêm trọng nghĩa vụ trong hợp đồng hay không.

Cách thức đơn phương chấm dứt hợp đồng

Để đơn phương chấm dứt Hợp đồng đúng luật, tránh rủi ro về phạt vi phạm, bồi thường thiệt hại thì bên cạnh lý do để đơn phương, doanh nghiệp sẽ cần thực hiện đúng về hình thức thông báo đơn phương chấm dứt hợp đồng cũng như thời gian thông báo trước.

Hình thức của thông báo sẽ là văn bản giao tay trực tiếp, chuyển phát nhanh, hay thông báo qua phương tiện điện tử như email, fax... điều này sẽ tùy thuộc vào thỏa thuận của các bên trong hợp đồng, pháp luật không quy định cụ thể.

Thời gian thông báo trước là bao lâu hay chấm dứt ngay lập tức?

Pháp luật quy định phải thông báo trước một khoảng thời gian hợp lý, nhưng thời gian như thế nào là hợp lý thì pháp luật không hướng dẫn. Để có cơ sở thực hiện thì ngay trong hợp đồng, các bên cần thỏa thuận rõ ràng về việc khi một bên đơn phương chấm dứt hợp đồng thì thời gian thông báo trước là bao lâu, thời gian thông báo trước này có áp dụng cho tất cả các vi phạm hay không hay với một số trường hợp đặc biệt các bên đồng ý rút ngắn thời gian thông báo trước. Thời gian thông báo trước sẽ được tính từ thời điểm nào cho phù hợp với hình thức gửi thông báo cũng là một trong các điểm mà các bên cần làm rõ trong hợp đồng.

04. Chế tài phạt vi phạm - Bồi thường thiệt hại – Lãi chậm thanh toán

Phạt vi phạm là gì và áp dụng khi nào?

Theo pháp luật luật, phạt vi phạm là việc bên bị vi phạm yêu cầu bên vi phạm trả một khoản tiền phạt do vi phạm hợp đồng theo nội dung điều khoản phạt vi phạm được các bên thoả thuận trong hợp đồng.

Như vậy, chế tài phạt vi phạm sẽ không đương nhiên được áp dụng nếu các bên không có sự thoả thuận trong hợp đồng. Mức phạt vi phạm sẽ là 8% hoặc 12% tùy thuộc vào từng lĩnh vực và việc phạt sẽ xác định trên phần nghĩa vụ bị vi phạm.

Bồi thường thiệt hại

Bồi thường thiệt hại được hiểu là việc một bên thực hiện bồi thường những tổn thất do hành vi vi phạm hợp đồng gây ra cho bên còn lại. Giá trị bồi thường thiệt hại bao gồm giá trị tổn thất thực tế, trực tiếp mà một bên phải chịu do hành vi của bên kia gây ra. Như vậy, căn cứ phát sinh trách nhiệm bồi thường thiệt hại là việc bên yêu cầu bồi thường phải chứng minh rằng bên gây thiệt hại đã có hành vi vi phạm hợp đồng, và hành vi vi phạm này là nguyên nhân trực tiếp gây ra thiệt hại, đồng thời xác định thiệt hại thực tế xảy ra.

Lãi chậm thanh toán

Trường hợp một bên trong hợp đồng chậm thanh toán tiền hàng hay chậm thanh toán thù lao dịch vụ và các chi phí hợp lý khác thì bên còn lại có quyền yêu cầu bên chậm thanh toán trả tiền lãi trên số tiền chậm trả đó. Như vậy, yêu cầu trả lãi chậm thanh toán là chế tài chỉ được áp dụng đối với hành vi vi phạm nghĩa vụ thanh toán.

Lãi suất chậm thanh toán sẽ được xác định theo lãi suất nợ quá hạn trung bình trên thị trường tại thời điểm thanh toán tương ứng với thời gian chậm trả, trừ trường hợp có thoả thuận khác.

Như vậy, việc xem xét cẩn trọng các điều khoản của hợp đồng, dự kiến rủi ro có thể xảy ra và xây dựng phương án dự phòng cho Doanh nghiệp trong quá trình thực hiện hợp đồng là tối cần thiết.

Để rút ngắn thời gian chuẩn bị hợp đồng cũng như kiểm soát được rủi ro về nội dung thì doanh nghiệp nên xem xét đến phương án xây dựng bộ hợp đồng mẫu với nhiều điều khoản tùy biến theo từng giao dịch cụ thể.

KIỂM SOÁT VÀ XỬ LÝ CÔNG NỢ HIỆU QUẢ

Trong môi trường kinh doanh cạnh tranh ngày nay, việc kiểm soát và xử lý công nợ một cách hiệu quả cũng là một yếu tố quan trọng để đảm bảo sự tồn tại và phát triển bền vững của một doanh nghiệp.

01. Theo dõi công nợ

Để kiểm soát được công nợ và lựa chọn phương thức xử lý phù hợp thì trước hết Doanh nghiệp cần phải bảo đảm được việc “Theo dõi công nợ”. Tuy nhiên, theo dõi công nợ ở đây không đơn thuần là việc theo dõi trên sổ sách kế toán, mà ở đây việc theo dõi được xét trên các phương diện về:

- Khoản công nợ đó có còn thời hiệu (thời hạn) để Doanh nghiệp thực hiện các hành động yêu cầu các cơ quan tố tụng giải quyết;
- Đối tác, khách hàng có đang thực hiện bất kỳ động thái nào về giải thể, tuyên bố phá sản, chuyển nhượng vốn ... hay không;
- Các văn bản tài liệu ghi nhận công nợ như email, hợp đồng, biên bản đối chiếu, biên bản nghiệm thu... có được doanh nghiệp lưu giữ hay không và văn bản nào thì có sự xác nhận về công nợ của khách hàng;
- Lý do Khách hàng không thanh toán công nợ là thuộc về chủ quan khách hàng hay vì bất kỳ lý do nào thuộc về chất lượng sản phẩm, dịch vụ mà công ty đã cung cấp cho khách hàng. Doanh nghiệp cũng cần xác định lỗi thuộc về bên nào, và yếu tố lỗi đó có phải là điều kiện được phép để khách hàng không thanh toán công nợ hay không;

- Khả năng thanh toán của khách hàng đối với công nợ, đây là điều quan trọng, để doanh nghiệp lựa chọn được cách thức yêu cầu khách hàng thanh toán công nợ một cách hiệu quả.

Chính vì vậy, theo dõi công nợ không chỉ là việc theo dõi dòng tiền ra vào đối với khoản công nợ đó, mà Doanh nghiệp nên có quy trình theo dõi, đánh giá khả năng thu hồi đối với từng khoản công nợ để tìm ra được phương thức thu hồi nợ phù hợp, nhanh chóng cũng như tránh mất đi quyền khởi kiện tại Tòa án hay Trọng tài khi đã quá thời hiệu khởi kiện.

02. Lựa chọn phương thức xử lý công nợ Trọng tài hay Tòa án

Để lựa chọn phương thức xử lý công nợ phù hợp, trước hết Doanh nghiệp cần xem xét lại thỏa thuận của các bên tại các văn bản có liên quan như Hợp đồng, Phụ lục, Hợp đồng nguyên tắc..., nhằm xác định tại thời điểm ký kết hợp đồng các bên có ghi nhận điều khoản chọn cơ quan giải quyết tranh chấp hay không.

Trường hợp điều khoản ghi nhận Trọng tài là cơ quan giải quyết tranh chấp và điều khoản này có hiệu lực thì yêu cầu thu hồi công nợ của doanh nghiệp sẽ được giải quyết bởi Trọng tài.

Trường hợp điều khoản chọn cơ quan giải quyết tranh chấp không được xác lập giữa các bên hoặc các bên thỏa thuận lựa chọn tòa án là bên sẽ giải quyết tranh chấp thì yêu cầu thu hồi công nợ của doanh nghiệp sẽ được giải quyết bởi Tòa án.

Trong một số trường hợp, việc lựa chọn trọng tài hay Tòa án để giải quyết tranh chấp sẽ có giá trị quyết định khả năng thu hồi nợ. Chính vì vậy, ngay từ giai đoạn thương thảo Hợp đồng, Doanh nghiệp cần xác định nhiều yếu tố như: khả năng thi hành án, ngôn ngữ, địa điểm giải quyết, tính bảo mật của giao dịch, tính nhanh chóng trong quá trình giải quyết tranh chấp, khách hàng của Doanh nghiệp là trong nước hay ở nước ngoài... để từ đó lựa chọn Trọng tài hoặc Tòa án.

CDLAF hy vọng rằng, những thông tin trong Sổ tay này đã cung cấp đến Quý doanh nghiệp và các Nhà quản lý một góc nhìn tổng quát về Pháp lý doanh nghiệp, liên quan đến việc Quản lý nhân sự hiệu quả - Kiểm soát rủi ro từ hợp đồng và Xử lý công nợ.

Nội dung Ấn phẩm ghi nhận thông tin chung, có giá trị tham khảo. Trường hợp Quý doanh nghiệp mong muốn nhận ý kiến pháp lý liên quan đến các vấn đề đang vướng mắc, Quý doanh nghiệp vui lòng liên hệ với Luật sư của chúng tôi theo email info@cdlaf.vn.

Trân trọng,

AN TOÀN PHÁP LÝ - AN TÂM ĐẦU TƯ

6+ Luật sư Thành viên

2+ Văn phòng tại Việt Nam

15+ Lĩnh vực hoạt động

3+ Hiệp hội

Các thông tin khác vui lòng liên hệ

Hoàng Thị Liên

Luật sư Điều hành
lien.hoang@cdlaf.vn
0976 237 445

Nguyễn Thị Hoà

Luật sư Điều hành
hoa.nguyen@cdlaf.vn
0974 682 139

CDLAF LAW FIRM

P7.03, Tòa nhà PHUONG, 46-48
Hai Bà Trưng, P. Bến Nghé,
Quận 1, Thành Phố Hồ Chí Minh

<https://cdlaf.vn/>

info@cdlaf.vn

0909 668 216

CDLAF Law Firm

